

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „Gospodarstvo za opće dobro: održiv gospodarski model usmjeren na socijalnu koheziju”

(samoinicijativno mišljenje)

(2016/C 013/06)

Izvjestitelj: Carlos TRIAS PINTÓ

Suizvjestitelj: Stefano PALMIERI

Dana 19. veljače 2015., sukladno pravilu 29. stavku 2. svog Poslovnika, Europski gospodarski i socijalni odbor odlučio je sastaviti samoinicijativno mišljenje o temi

„Gospodarstvo za opće dobro: održiv gospodarski model usmjeren na socijalnu koheziju”

(samoinicijativno mišljenje).

Stručna skupina za ekonomsku i monetarnu uniju te ekonomsku i socijalnu koheziju, zadužena za pripremu rada Odbora o toj temi, Mišljenje je usvojila 10. srpnja 2015.

Europski gospodarski i socijalni odbor Mišljenje je usvojio na svom 510. plenarnom zasjedanju održanom 16. i 17. rujna 2015. (sjednica od 17. rujna), sa 144 glasa za, 13 protiv i 11 suzdržanih.

1. Zaključci i preporuke

1.1. EGSO smatra da je model gospodarstva za opće dobro⁽¹⁾ zamišljen radi uključivanja kako u europski tako i u domaći pravni okvir kako bi se napravio pomak prema jedinstvenom europskom tržištu s pomoću gospodarstva utemeljenog na većoj etičnosti i na europskim vrijednostima i postignućima politika društvene odgovornosti, uz uspostavu sinergija za njihovo jačanje.

1.2. Gospodarstvo za opće dobro predstavlja cjelovit pristup čiji su koncepti bliski temeljnim vrijednostima socijalne ekonomije, kružnog gospodarstva, ekonomije dijeljenja, funkcionalnog gospodarstva, gospodarstva utemeljenog na resursima i plavog gospodarstva.

1.3. Gospodarstvo za opće dobro podržavaju organizacije civilnog društva, poduzeća i akademski krugovi, a smatra se izvedivim modelom koji jača europske vrijednosti i socijalnu koheziju te promiče odgovoran gospodarski sustav. Zapravo, gospodarstvu za opće dobro potporu je dalo više od stotinu lokalnih skupina te gotovo 2 000 trgovačkih društava⁽²⁾ i razne socijalne organizacije.

1.4. U skladu sa strategijom Europa 2020. predlaže se prijelaz na „europsko etično tržište” u okviru kojeg će se poticati socijalne inovacije i povećati stopa zaposlenosti te od kojeg će okoliš imati koristi. „Europsko etično tržište” može se izgraditi provedbom nekoliko strategija, a to su:

1.4.1. mjerenje pokazatelja blagostanja i društvenog razvoja izvan okvira BDP-a⁽³⁾, poput proizvoda općeg dobra i bilance općeg dobra;

1.4.2. donošenje politika u cilju prepoznavanja onih trgovačkih društava koja u većoj mjeri doprinose općem dobru, poput etične javne nabave i promicanja etične unutarnje trgovine;

1.4.3. promicanje etične vanjske trgovine pod zaštitnim znakom „Europa”. Na taj će način Europa osigurati da bude prepoznata kao etično tržište, a europska trgovačka društva predvodit će svjetsko etično tržište i pridonositi unapređenju ljudskih prava, radnih standarda i zaštite okoliša diljem svijeta;

⁽¹⁾ Vidjeti internetske stranice „Gospodarstvo za opće dobro”.

⁽²⁾ Neka od njih djeluju na vrlo konkurentnim tržištima.

⁽³⁾ Radi uzimanja u obzir BDP-a i drugih dopunskih pokazatelja.

- 1.4.4. poticanje svih vrsta poduzetnika koji osnivaju organizacije usmjerene na pridonosenje općem dobru;
- 1.4.5. poticanje etične potrošnje i podizanje svijesti među europskim potrošačima;
- 1.4.6. povećanje raznolikosti financijskog ekosustava promicanjem mreža etičnih banaka i burzi diljem EU-a.

1.5. EGSO traži od Europske komisije da u okviru obnovljene strategije za društvenu odgovornost poduzeća učini važan korak u smjeru nagrađivanja (u pogledu javne nabave, pristupa vanjskim tržištima, poreznih olakšica itd.) onih poduzeća koja mogu dokazati bolje etičke poslovne rezultate.

2. Uvod

2.1. Gospodarstvo, a shodno tomu i gospodarska politika imaju ključnu ulogu u današnjem društvu te o njima ovisi uspjeh ili neuspjeh drugih osnovnih politika za dobrobit građana – na području obrazovanja, zdravstva, socijalnih usluga, kulture, okoliša, tehnologije i inovacija. Sve te politike u velikoj mjeri ovise o gospodarskom stanju u kojem se nalaze različite lokalne i regionalne razine.

2.2. Kriza, koja i dalje ima negativan učinak na gospodarstva država članica i kvalitetu života europskih građana, razotkrila je slabu otpornost socijalnog i gospodarskog sustava EU-a.

2.3. S druge strane, u skladu s Globalnom anketom Međunarodne konfederacije sindikata (ITUC) za 2014. godinu⁽⁴⁾, ne postoji nijedna zemlja u kojoj većina stanovnika vjeruje da je gospodarski sustav pravedan. Četiri od pet ispitanika (78 %) smatra da gospodarski sustav pogoduje bogatima. Isto tako, 88 % Nijemaca i 90 % Austrijanaca želi „novi gospodarski poredak” (istraživanje Zaklade Bertelsmann)⁽⁵⁾, a to nedvojbeno vrijedi i za zemlje koje su najviše pretrpjele zbog gospodarske krize poput Grčke, Portugala, Irske, Španjolske i Italije.

2.4. Uzimajući u obzir napredak koji je Komisija ostvarila na području socijalnih inovacija te mišljenje EGSO-a SC/39 „Provjera napretka strategije Europa 2020.”, Izvješće o reviziji tijekom provedbe strategije Europa 2020. i inicijativu Upravljačkog odbora strategije Europa 2020. pod nazivom „Razgovarajmo o sreći – izvan okvira BDP-a”, očito je da, želimo li na učinkovit način poduprijeti gospodarsku konkurentnost i socijalnu koheziju, potrebna je promjena obrasca kako bi gospodarski, ekološki i socijalni ciljevi postali istinski međuovisni te kako bi se uspostavila veća ravnoteža između kvalitativnih i kvantitativnih aspekata razvoja zahvaljujući cjelovitom pristupu.

2.5. Gospodarstvo za opće dobro predstavlja odgovarajući dopunski model koji uživa potporu europskog društva. Njegovi ciljevi i vrijednosti nadilaze konvencionalne modele društvene odgovornosti, a zbog svoje cjelovite vizije ima kapacitet za okupljanje najrazličitijih društvenih aktera.

2.6. U samo četiri godine gospodarstvo za opće dobro preraslo je u društveni pokret koji podržava više od stotinu lokalnih skupina, gotovo 2 000 trgovačkih društava i socijalnih organizacija te sve veći broj sveučilišta u zemljama poput Austrije, Njemačke, Švicarske, Italije i Španjolske. Osim toga, regija Južni Tiroi u Italiji i nekoliko lokalnih vlada u različitim europskim zemljama usvojile su model gospodarstva za opće dobro na svojim područjima.

3. Gospodarstvo za opće dobro: ciljevi, vrijednosti, strategija i pokazatelji

3.1. Cilj društva mora biti dobrobit svakog pojedinog člana, u skladu s ustavnim odredbama.

⁽⁴⁾ Globalna anketa ITUC-a 2014.

⁽⁵⁾ Zaklada Bertelsmann „Bürger wollen kein Wachstum um jeden Preis” („Građani ne žele rast po svaku cijenu”).

3.2. Sukladno smjernicama iz članka 3. stavka 1., 2. i 3. Ugovora o Europskoj uniji ⁽⁶⁾, modelom gospodarstva za opće dobro prvenstveno se predlaže da **gospodarstvo mora služiti ljudima**, odnosno općem dobru. Ostvarivanje tog cilja mora se zasnivati na polazištu da su novac i kapital važni instrumenti razmjene i ulaganja, ali nikad nisu sami sebi svrha.

3.3. Gospodarski model za opće dobro temeljio bi se na vrijednostima koje su općenito prihvaćene kao univerzalne: ljudskom dostojanstvu, solidarnosti, ekološkoj održivosti, socijalnoj pravdi, transparentnosti i demokratskom sudjelovanju.

3.4. Priznavanje općeg dobra kao glavnog cilja gospodarstva iziskuje poseban način mjerenja gospodarskog uspjeha u skladu s ciljem, a ne samo u skladu sa sredstvima: proizvod općeg dobra, bilancu općeg dobra i procjenu kreditne sposobnosti s obzirom na opće dobro, koji dopunjuju BDP, financijsku bilancu i financijsku dobit.

3.5. Gospodarstvo za opće dobro cjelovit je model kojim se gospodarstvo nastoji uključiti u socijalnu, kulturnu i ekološku dimenziju europskog društva. Kao što je vidljivo iz priložene tablice, model gospodarstva za opće dobro odražava temeljne vrijednosti raznih gospodarskih modela:

VRIJEDNOSTI GOSPODARSTVA ZA OPĆE DOBRO/MODELI	Ljudsko dostojanstvo	Solidarnost/suradnja	Ekološka održivost	Socijalna pravda	Demokracija
Socijalna ekonomija	X	X	X	X	X
Kružno gospodarstvo			X		
Ekonomija suradnje		X			X
Funkcionalno gospodarstvo		X	X		
Gospodarstvo utemeljeno na resursima			X	X	
Plavo gospodarstvo			X		

Izvor: vlastiti rad.

3.6. Gospodarstvo za opće dobro predstavlja gospodarski model koji može doprinijeti uspjehu strategije Europa 2020., posebice:

- povećanjem stope zaposlenosti i unapređenjem kvalitete postojećih radnih mjesta (vrijednosti „ljudsko dostojanstvo” i „socijalna pravda”),
- poticanjem socijalnih inovacija u civilnom društvu te poslovnoj i političkoj domeni (vrijednosti „sudjelovanje i demokracija”),
- smanjivanjem emisija CO₂, promicanjem obnovljivih izvora energije, unapređenjem energetske učinkovitosti i smanjenjem potrošnje energije (vrijednost „ekološka održivost”),
- smanjivanjem broja građana izloženih riziku od siromaštva ili socijalnoj isključenosti (vrijednosti „solidarnost” i „socijalna pravda”).

⁽⁶⁾ SL C 83, 30.3.2010.

3.6.1. Gospodarstvo za opće dobro predstavlja postupak „socijalnih inovacija” i pozitivnog pothvata za promicanje i podupiranje novih zamisli kojima se istodobno zadovoljavaju društvene potrebe, stvaraju novi društveni odnosi i jača stvaranje gospodarske vrijednosti. U tom smislu „inovacije” se odnose na sposobnost stvaranja i provođenja zamisli s kapacitetom za stvaranje vrijednosti; „socijalno” se odnosi na pitanja poput kvalitete života, solidarnosti, sreće i dobrobiti.

3.7. Gospodarstvo za opće dobro predstavlja instrument za izgradnju snažnih socijalnih i gospodarskih sustava koji europskom civilnom društvu mogu osigurati „zaštitu i razvoj”, koji doprinose iznalaženju rješenja i, u mjeri u kojoj je to izvedivo, sprečavanju kriza te koji osim toga pridonose gospodarskim i društvenim promjenama. S pomoću gospodarstva za opće dobro otpornost dobiva središnju ulogu u podupiranju prijelaza iz faze krize u fazu oporavka i razvoja.

3.7.1. Otpornost je čimbenik koji utječe na sposobnost civilnog društva da reagira na velika previranja i odgovori na neočekivane napetosti i krize. Sredstva kojima bi se civilno društvo pripremlilo za sprečavanje i rješavanje kriza postoje, no nedostaju učinkovitije upravljanje i tješnja suradnja na svim razinama koje zastupaju institucionalne, gospodarske i društvene interese.

3.8. Povećanje sposobnosti gospodarskih i socijalnih partnera da apsorbiraju učinke kriza i strukturne promjene, upravljaju njima te ih spriječe predstavlja ključan element za civilno društvo u pogledu potpore postizanju životnog standarda koji odgovara ljudskim potrebama. Time se također podupire gospodarska konkurentnost EU-a glede socijalne kohezije i održivosti, s ciljem da se ne ograniče mogućnosti za buduće naraštaje.

3.9. Kako bi se te zamisli ostvarile, model gospodarstva za opće dobro temelji se na neposrednom sudjelovanju građana kako u poslovnoj tako i u političkoj domeni. Instrumenti poput izvješća o općem dobru, bilance općeg dobra i, posebice, općinskog indeksa općeg dobra temelje se na aktivnom sudjelovanju svih interesnih skupina.

4. Prijelaz na izgradnju europskog etičnog tržišta

4.1. Zbog štetnih učinaka nedavne gospodarske i financijske krize europski građani pokazuju manju toleranciju po pitanju gubitka prihoda, rezova na području socijalne skrbi i usluga, ekološke štete, ekonomske neizvjesnosti i nesigurnosti zaposlenja te umanjivanja njihovih socijalnih prava, kao i njihovih potrošačkih i korisničkih prava.

4.2. Istodobno dobrovoljnim i nedovoljno ambicioznim politikama društvene odgovornosti poduzeća, koje ne iznose dovoljno relevantnih informacija, potreban je nov zamah jer se u mnogim velikim trgovačkim društvima povećavaju razlike u plaćama, žene su u manjini u postupcima odlučivanja, a slabi i angažman na području razvoja karijere mladih zaposlenika.

4.3. Poduzetnike i MSP-ove pak ugrožavaju nepoštena konkurencija i nemoralne prakse, čime se opstanak mnogih takvih poduzeća dovodi u pitanje. Građani općenito pozivaju na gospodarstvo zasnovano na vrijednostima koje su, u teoriji, ugrađene u nacionalne ustave.

4.4. Klima društvene nezainteresiranosti odražava se u gubitku povjerenja javnosti u institucije i njihove predstavnike. Želi li ponovno pridobiti nužno povjerenje te ojačati socijalnu i teritorijalnu koheziju, Europska unija morat će preoblikovati svoje politike i izraditi novu strategiju u skladu sa zahtjevima i vrijednostima građana.

4.5. U tom smislu EGSO u Mišljenju o Godišnjem pregledu rasta za 2014. godinu poziva na proaktivno uključivanje ljestvice socijalnih pokazatelja u europski semestar na ravnopravnoj osnovi s makroekonomskim i proračunskim pokazateljima. Nadalje, ciljevi, metode i instrumenti europskog semestra trebali bi nastaviti uključivati „ozelenjivanje” postojećih industrijskih postupaka u svakom sektoru kao i cjelokupnog gospodarstva kako bi se osigurao izlazak iz krize na temelju održivijeg modela razvoja.

4.6. Zato se u okviru modela gospodarstva za opće dobro predlaže prijelaz na „europsko etično tržište” u sklopu kojeg su gospodarska i trgovinska politika usklađene s kulturom i vrijednostima koje građani doživljavaju univerzalnim. S pomoću te strategije europsko gospodarstvo i trgovačka društva povratili bi svoj ugled i međunarodni „zaštitni znak” kao organizacije koje se ističu primjerom na području zaštite i promicanja ljudskih prava, kvalitete i značenja rada te očuvanja okoliša.

4.7. Treba stoga prepoznati one organizacije koje plasiraju proizvode i usluge u skladu s etičkim kriterijima te koje doprinose općem dobru. Točnije, proizvodi i usluge koji ne jamče etički minimum u cijelom vrijednosnom lancu prestali bi biti profitabilni.

4.8. Ukratko, model gospodarstva za opće dobro podudara se s modelima tradicionalne društvene odgovornosti poduzeća u pogledu vrijednosti, ali ide korak dalje u pogledu ciljeva i metoda. Društvena odgovornost poduzeća u Europi uglavnom se zasniva na načelu „vraćanja društvu dijela dobiti dobivene od društva”, a ne usmjerava se na cilj „stvaranja što veće zajedničke vrijednosti za vlasnike/dioničare te za druge dionike i šire društvo”⁽⁷⁾. Zbog toga je, nažalost, velik broj trgovačkih društava sveo svoju društvenu odgovornost na puko filantropsko djelovanje ili marketinške aktivnosti.

5. Buduće strategije za izgradnju europskog etičnog tržišta

5.1. Predlaže se nekoliko strategija za izgradnju europskog etičnog tržišta. Plan će započeti mjerenjem doprinosa trgovačkih društava općem dobru i približavanjem europskom nefinancijskom izvješćivanju. Zatim će se europsko civilno društvo izvjestiti o rezultatima društava s pomoću razvoja etičkog označivanja. U okviru donošenja politika prepoznat će se društva koja u većoj mjeri doprinose općem dobru s pomoću politika etične javne nabave i politika usmjerenih na izgradnju etičnog unutarnjeg i međunarodnog tržišta. Naposljetku, poduzetništvo, potrošnja i bankovne politike uskladit će se s načelima općeg dobra. Sve navedeno ostvarit će se uz izbjegavanje prekomjernog administrativnog opterećenja i uz primjenu tržišnih mehanizama.

5.2. **Mjerenje doprinosa trgovačkih društava općem dobru ispunjavanjem bilance općeg dobra.** Bilancom općeg dobra mjeri se nefinancijska dimenzija uspjeha trgovačkog društva: njegov etički uspjeh i doprinos općem dobru. U okviru postojeće verzije bilance općeg dobra mjere se najvažnije ustavne vrijednosti: dostojanstvo, solidarnost, održivost, pravda i demokratsko sudjelovanje – „etički poslovni rezultati” u odnosu na sve kontaktne skupine.

5.3. Kako bi se otišlo korak dalje od klasične društvene odgovornosti poduzeća, pokret za gospodarstvo za opće dobro predlaže osam „metakriterija” koje bilanca treba zadovoljavati. Bilanca treba biti: 1. univerzalna, 2. mjerljiva u neutralnim bodovima, 3. usporediva između trgovačkih društava, 4. razumljiva dionicima, 5. javna, 6. podložna vanjskoj reviziji, 7. obavezna, 8. s pravnim posljedicama: bolji rezultati donose niže poreze, carinske tarife, kamate itd., u skladu s geslom „etikom do uspjeha”.

5.4. U okviru pokreta za gospodarstvo za opće dobro više od 200 MSP-ova provelo je bilancu općeg dobra do posljednje faze: ocjene kolega ili vanjske revizije. Prijelaz na obaveznu bilancu može biti postupan. EU je nedavno poduzeo prvi korak usvajanjem direktive o nefinancijskom izvješćivanju. Drugi korak mogao bi biti da se u direktivu uključe samo oni standardi koji zadovoljavaju sve gore navedene metakriterije i dovode do pravnih pogodnosti u skladu s rezultatom. Preostali standardi mogli bi se potom objediniti u nefinancijski dio obavezne bilance stanja trgovačkog društva. „Univerzalna” (financijska i nefinancijska) bilanca postala bi ulaznica za buduće zajedničko etično tržište.

5.5. **Etičko označivanje.** U okviru gospodarstva za opće dobro traži se informiranje o etičkom ponašanju na svim proizvodima koji se prodaju na europskom zajedničkom tržištu uz pomoć zajedničkog sustava etičkog označivanja kojim bi se označavao doprinos trgovačkog društva općem dobru. Označivanjem se može vizualno rangirati rezultat bilance općeg dobra, primjerice u pet različitih boja. S pomoću koda za brzi odgovor (QR) potrošači bi mogli pristupiti detaljnoj bilanci stanja.

⁽⁷⁾ COM(2011) 681 završna verzija.

5.6. **Etična javna nabava.** U okviru javne nabave prednost bi se davala organizacijama koje u svojoj bilanci općeg dobra pokažu najveći doprinos općem dobru. Javna nabava u Europi može poslužiti kao pokretač za razvoj „europskog etičnog tržišta” na način da se usvoje kriteriji povezani s doprinosom općem dobru i kvalitetom socijalnog i ekološkog otiska, sukladno Direktivi 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁸⁾, te da se donesu odgovarajuće socijalne odredbe.

5.7. **Etična unutarnja trgovina.** Slobodna unutarnja trgovina poticala bi se među onim organizacijama koje u svojoj bilanci općeg dobra pokažu najveći doprinos općem dobru. Prvo bi se onim europskim trgovačkim društvima koja mogu dokazati da ispunjavaju minimalne etičke standarde u okviru „europskog etičnog tržišta” olakšalo slobodno plasiranje i kretanje proizvoda i usluga. Zatim bi se olakšali uvoz proizvoda, ulaganja i pružanje usluga za ona trgovačka društva iz trećih zemalja koja također mogu dokazati da ispunjavaju minimalne etičke standarde u okviru „europskog etičnog tržišta”. Na taj bi se način politika uvoznih carina i porezna politika povezane s unutarnjom trgovinom i uvozom oblikovale u skladu s etičkim ponašanjem trgovačkih društava.

5.8. **Etična međunarodna trgovina.** Etičko ponašanje i doprinos općem dobru moraju postati osobine europskog gospodarstva – odnosno dio zaštitnog znaka „Europa”. Europska trgovačka društva, kao ambasadori europskog društva, kulture i vrijednosti, moraju jamčiti etično ponašanje te to dokazati s pomoću bilance. Politike Europske unije za promicanje vanjske trgovine (programi potpore vanjskoj trgovini, etički standardi za trgovinska pravila itd.) trebale bi stoga u prvom redu podupirati ona trgovačka društva koja pokažu najveći doprinos općem dobru.

5.9. **Poduzetništvo za opće dobro.** Poticanje poduzetništva ključno je za osiguravanje gospodarske održivosti Europske unije. Isto tako, po definiciji socijalne inovacije moraju biti usmjerene na pružanje proizvoda i usluga koji doprinose općem dobru društva. Iz tog će se razloga politikama za promicanje poduzetništva na „europskom etičnom tržištu” poticati osnivanje poduzeća i obuka poduzetnika na temelju vrijednosti poput ljudskog dostojanstva, solidarnosti, ekološke održivosti, socijalne pravde i demokratskog sudjelovanja. U svim se gradovima (općeg dobra) mogu ustrojiti centri općeg dobra zaslužni za nastanak poduzeća koja će ili od početka primjenjivati bilancu ili će odmah nastati kao „poduzeća općeg dobra”.

5.10. **Potrošači i poticanje etične potrošnje.** Uspjeh „europskog etičnog tržišta” ovisit će o potražnji europskih potrošača za proizvodima i uslugama koji doprinose općem dobru. Bit će potrebno osmisliti i promicati strategije i programe za poticanje etične potrošnje. Tim bi se programima pružale informacije o svojstvima „europskog etičnog tržišta” s pomoću obrazovnih programa, programa za podizanje svijesti i komunikacijskih planova. Spoj bilance općeg dobra i označavanja pružio bi idealan instrument za ostvarivanje tog cilja.

5.11. **Etične banke i proširenje sporazuma iz Basela uključivanjem etičkih kriterija kvalitete na području bankarskih propisa.** Od financijske krize 2008. godine i negativnih događaja u bankarskom i financijskom sektoru europski građani postupno gube povjerenje ne samo u europski bankarski sustav, već i u nacionalna i europska regulatorna tijela. Takvo stanje predstavlja ozbiljan rizik za gospodarsku stabilnost europodručja.

5.11.1. Zbog toga je potrebno unaprijediti etičke standarde u financijskom sektoru te istodobno povećati raznolikost financijskog ekosustava jačanjem mreža etičnih banaka iz cijelog EU-a (zadruga, štedionica, novih etičnih banaka) koje doprinose općem dobru. To može pridonijeti promicanju bankarstva u Europi u okviru kojeg se: (a) pružaju samo osnovne usluge (štednja, plaćanja, zajmovi); (b) ne isplaćuju dividende ili su one ograničene; (c) provodi revizija općeg dobra za svaki kreditni zahtjev. Etička procjena kreditne sposobnosti ove vrste (*ethical creditworthiness assessment*) predstavljala bi proširenje sporazuma iz Basela na etičke kriterije. Njome bi se mjerila etička dodana vrijednost ulaganja.

⁽⁸⁾ SL L 94, 28.3.2014., str. 65.

5.11.2. Prvi prototip takve provjere općeg dobra trenutačno se razvija u okviru projekta „banke općeg dobra” u Austriji. Kreditni uvjeti mogli bi se uskladiti s rezultatom procjene. Na taj bi način financijsko tržište postalo instrument održivog društvenog i ekološkog razvoja.

5.12. **„(Regionalna) burza općeg dobra”**. Sve etične banke koje rade za opće dobro moći će zajednički ustanoviti regionalnu burzu općeg dobra koja će zaprimati kreditne zahtjeve koji su zadovoljili etičku provjeru kreditne sposobnosti, ali ne i financijsku. Za razliku od svojih konvencionalnih pandana te burze neće biti forum za trgovanje dionicama društava ni ostvarivanje financijske dobiti – to stoga ne bi bio razlog za ulaganje u trgovačko društvo. Financijski bi ulagači svoju korist vidjeli u drugim aspektima: značenju, korisnosti i vrijednostima („trostruki obzor”, eng. *triple skyline*). Na taj bi način europski građani i trgovačka društva imali priliku ulagati na etičan način u skladu s vrijednostima iz ustava država članica i Ugovora same Europske unije.

Bruxelles, 17. rujna 2015.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Henri MALOSSE
